

2015-10-23

Avdelningen för ekonomi och styrning
Anna-Karin Berglund

Motion 60 - Utveckla formerna för samverkan mellan kommunerna och civilsamhällets ideella och idéburna organisationer - om idéburet-offentligt partnerskap (IOP)

Beslut

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att motion 60 Utveckla formerna för samverkan mellan kommunerna och civilsamhällets ideella och idéburna organisationer – om idéburet-offentligt partnerskap (IOP) bifalles i sin helhet.

Motionen

Lars Bryntesson, Stockholms län, har i motion 60 föreslagit **att** Sveriges Kommuner och Landsting uttalar sitt stöd för styrelsens linje att kvinnojourernas verksamhet ute i kommunerna ska undantas från upphandling **att** Sveriges Kommuner och Landsting uttalar sitt stöd till de kommuner/landsting/regioner som arbetar med att utveckla relationerna med civilsamhällets ideella och idéburna organisationer på annat sätt än genom upphandling. Vidare föreslås **att** Sveriges Kommuner och Landsting uppdrar till styrelsen att inleda ett systematiskt arbete med att utveckla modeller för långsiktigt hållbara relationer mellan kommuner/landsting/regioner och civilsamhällets ideella och idéburna organisationer utifrån att dessa utgör en tredje sektor vid sidan om den kommunala organisationen och aktörerna på olika marknader.

Styrelsen

Sveriges Kommuner och Landsting arbetar sedan flera år med intressebevakning rörande behovet av ytterligare samverkansmodeller med civilsamhällets organisationer vid sidan av gängse upphandlingsförfarande. I t.ex. Sveriges Kommuner och Landsting positionspaper *För kvinnofrid – mot våld i nära relationer (2013)* lyfts behovet att värna idéburna kvinnojourer i attsatsen: ”att kvinnojourer som är ideella organisationer så långt möjligt inte ska behöva upphandlas genom ett formellt upphandlingsförfarande”. Sveriges Kommuner och Landsting medverkade juli i år i en debattartikel (Expressen, 2015-07-03) med utgångspunkten att dagens system med upphandling inte fungerar för den ideella sektorn, samtidigt som det idag finns en stor osäkerhet ute i kommunerna som många gånger vill hitta samverkansformer med den ideella sektorn, men helt enkelt inte vet vilka regler som gäller.

Ett generellt utvecklingsmönster är att allt fler kommuner och landsting/regioner är i färd att utveckla dialog, samverkansrelationer och strategier som svarar mot det ökande behovet att tillsammans med medborgare och civilsamhällets organisationer hantera komplexa samhällsutmaningar. Gemensamma spelregler såsom överenskommelserna mellan regeringen, Sveriges Kommuner och Landsting och idéburna organisationer inom det sociala området (2008) och integrationsområdet (2010) tjänar som inspiration. Sveriges Kommuner och Landsting ser allt fler exempel på samverkan där partsgemensamma styrgrupper utformar handlingsplaner för långsiktigt samarbete, idéburna organisationer och kommuner/landsting/regioner ingår idéburet offentligt partnerskap (IOP) och självorganiserad volontärverksamhet och samverkan över sektorsgränser uppstå vid kristillstånd. Sveriges Kommuner och Landsting avser fortsätta stödja medlemmarna i att utveckla systematik och innovativa samverkanslösningar. Sveriges Kommuner och Landsting konstaterar där jämt att det är behov för fortsatt intressebevakning kring regelsystem som förhindrar och försvårar samverkan med det civila samhället.

Utveckla formerna för samverkan mellan kommunerna och civilsamhällets ideella och idéburna organisationer – om idéburet-offentligt partnerskap (IOP)

För att klara framtidens utmaningar krävs en närmare samverkan mellan den kommunala sektorn och det civila samhället. Detta belyses på ett bra sätt i en debattartikel som företrädare för regeringen och kvinnojourernas riksorganisationer tillsammans med SKL:s ordförande publicerade under sommaren. Debattartikeln bifogas.

En utgångspunkt för närmare samverkan mellan kommunerna och civilsamhällets organisationer har i detta sammanhang varit just kvinnojourerna och den viktiga roll som dessa spelar i hela vårt land. I kvinnojourerna samlas engagerade människor runt en verksamhet de brinner för och vill bedriva gemensamt. Den verksamheten skulle sannolikt inte ha samma värde för samhället som helhet om den hade varit kommunaliserad eller marknadiserad. Istället är den särskilt värdefull just genom att den tillhör civilsamhället och därmed stärker det sociala kapitalet i samhället.

Bra initiativ från SKL:s styrelse

Styrelsen för SKL har enats om att värna kvinnojourernas ställning som del av civilsamhället och att kommunal upphandling inte kan vara en rimlig modell för relationen mellan kommunerna och kvinnojourerna. Detta är mycket bra!

Kvinnjourer, liksom andra ideella och idéburna organisationer, drivs utifrån en helt annan logik än privata företag som agerar på en marknad.

När det gäller aktörer på en marknad är det viktigt att vårda konkurrensen genom upphandling, liksom att vässa upphandlingsinstrumenten med t ex sociala, miljömässiga och etiska krav på marknadsaktörerna. Men när det gäller relationen med ideella och idéburna organisationer i civilsamhället (dvs den sociala ekonomin) är det inte konkurrens utan samverkan som behöver vårdas. Då krävs det helt andra redskap än upphandling för att lyckas. Egentligen är detta inte svårare än att man, när man ska bygga ett hus, behöver olika redskap – både hammare och såg.

Idéburna-offentliga partnerskap (IOP) allt vanligare

Den modell som nu sprids över landet är att utveckla idéburna-offentliga partnerskap (IOP) mellan kommuner/landsting/regioner och den sociala ekonomins organisationer. Det är en naturlig utveckling efter Sveriges inträde i EU år 1995, där just partnerskap är en återkommande modell för samverkan. EU-medlemskapet innebar också att vi fick anledning att förhålla oss till EU-begreppet ”social ekonomi”, ett ständigt återkommande begrepp vid bland annat fördelning av medel ur EU:s strukturfonder.

Det initiativ som SKL:s styrelse tagit för att stödja utvecklingen av idéburna-offentliga partnerskap i relationerna med landets kvinnojourer är mycket bra och lovar gott också för andra samhällsområden. Utöver problem med våld i nära relationer och könsrelaterat våld så har vi gigantiska utmaningar där det ideella och idéburna

engagemanget behövs för att bygga en stark samhällsgemenskap. Förebyggande arbete bland barn och ungdomar, sociala insatser för utsatta grupper, mottagande och integrering av flyktingar från andra länder, arbete mot ensamhet bland äldre samt insatser för att stärka delaktigheten där det demokratiska underskottet vuxit och skapat ett politiskt utanförskap, är några konkreta exempel på områden där samspelet mellan kommunerna och den sociala ekonomin måste utvecklas. Inom dessa områden är modellen med idéburna-offentliga partnerskap klart lämpliga.

Mot denna bakgrund föreslår undertecknad att kongressen beslutar

att uttala sitt stöd för styrelsens linje att kvinnojourernas verksamhet ute i kommunerna ska undantas från upphandling

att uttala sitt stöd till de kommuner/landsting/regioner som arbetar med att utveckla relationerna med civilsamhällets ideella och idéburna organisationer på annat sätt än genom upphandling

samt

att uppdraga till styrelsen att inleda ett systematiskt arbete med att utveckla modeller för långsiktigt hållbara relationer mellan kommuner/landsting/regioner och civilsamhällets ideella och idéburna organisationer utifrån att dessa utgör en tredje sektor vid sidan om den kommunala organisationen och aktörerna på olika marknader.

Lars Bryntesson (S), ombud för Stockholms län